

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามประเมินความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชน

กรุณาตอบคำถามแต่ละข้อ ดังนี้

1. ตอบคำถามโดยทำเครื่องหมายในช่องสี่เหลี่ยม สำหรับคำถามการดำเนินการของวิสาหกิจชุมชนในเรื่องนั้นๆ

มี หมายถึง มีการดำเนินการของวิสาหกิจชุมชน

ไม่มี หมายถึง ไม่มีการดำเนินการของวิสาหกิจชุมชน

2. ตอบคำถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องคำถามที่ท่านคิดเห็นว่าตรงตามเป็นจริงมากที่สุด ในเรื่องระดับของเหตุการณ์ และระดับความรุนแรงจากเหตุการณ์นั้น โดยกำหนดให้ตัวเลขจาก 1-5 แสดงปริมาณของระดับการเกิดขึ้นของเหตุการณ์และระดับความรุนแรงของเหตุการณ์ข้างต้น

1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

2 หมายถึง ระดับน้อย

3 หมายถึง ระดับปานกลาง

4 หมายถึง ระดับมาก

5 หมายถึง ระดับมากที่สุด

ตัวอย่างคำถามและคำตอบ

คำถาม วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการจัดทำโครงสร้างหน้าที่ของกรรมการและสมาชิกอย่างชัดเจนหรือไม่

คำตอบ กรณีที่ 1 หากวิสาหกิจชุมชนมีการจัดทำโครงสร้างหน้าที่ของกรรมการและสมาชิกชัดเจน ให้ตอบว่า **มี** และทำเครื่องหมาย ในช่อง **มี** แสดงว่าวิสาหกิจชุมชน **ไม่มีความเสี่ยง** ให้ตอบคำถามในข้อต่อไป

กรณีที่ 2 หากวิสาหกิจชุมชนไม่มีการจัดทำโครงสร้างหน้าที่ของกรรมการและสมาชิกอย่างชัดเจนให้ตอบ **ไม่มี** และทำเครื่องหมาย ลงในช่อง **ไม่มี** แสดงว่าวิสาหกิจชุมชนมีความเสี่ยงในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน **จึงให้ถาม** คำถามในข้อเดิมอีก 2 คำถาม ดังนี้

คำถามในข้อเดิมที่ 1 เหตุการณ์ที่วิสาหกิจชุมชนของท่านไม่มีการจัดทำโครงสร้างฯ
เกิดขึ้นในระดับใด

ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องความถี่ระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อย
ที่สุด ตามที่ผู้ตอบพิจารณา

คำถามในข้อเดิมที่ 2 ความรุนแรงที่วิสาหกิจชุมชนของท่านไม่มีการจัดทำโครงสร้างฯ
เกิดขึ้นในระดับใด

ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องความถี่ระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ
น้อยที่สุด ตามที่ผู้ตอบพิจารณา

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

10

	ข้อ/คำถาม	การ ดำเนิน การ	ระดับของเหตุการณ์ และระดับ ของความรุนแรง				
			มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
1.	ความเสี่ยงด้านความปลอดภัย						
	1.1 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการมีกำหนด วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
	- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
	- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						
	1.2 วิสาหกิจชุมชนของท่านผลิตสินค้าที่มี คุณภาพและได้มาตรฐาน	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
	- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
	- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						
	1.3 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการกำหนด ขั้นตอนการผลิตที่ได้มาตรฐาน	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
	- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
	- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						
	1.4 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีความพร้อม ในการผลิตสินค้าและบริการ	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
	- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
	- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						
	1.5 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการ ประมาณการวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
	- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
	- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						

ข้อ/คำถาม	การ ดำเนิน การ	ระดับของเหตุการณ์ และระดับ ของความรุนแรง				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
1.6 วิสาหกิจชุมชนของท่านรับคำสั่งซื้อหรือออร์เดอร์การผลิตจำนวนมากแล้วมีความสามารถผลิตได้ทันเวลา	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมีความรุนแรง						
1.7 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการให้สมาชิกที่สูงอายุมาทำการผลิตสินค้าและบริการ	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมีความรุนแรง						
1.8 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีสมาชิกหลายคนเข้าใจการทำงานของคณะกรรมการ	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมีความรุนแรง						
1.9 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการดำเนินงานจากทุนของสมาชิกและรายได้จากการดำเนินงาน	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมีความรุนแรง						

ข้อ/คำถาม	การ ดำเนิน การ	ระดับของเหตุการณ์ และระดับ ของความรุนแรง				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
1.10 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการเตรียมการเพื่อการแข่งขันกับผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						
1.11 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการผลิตสินค้าและบริการใหม่ๆอยู่เสมอ	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						
1.12 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการใช้วัตถุดิบที่เสื่อมสภาพซ้ำมาก	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						
1.13 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการผลิตสินค้าที่มีอายุการเก็บรักษานานมาก	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						
1.14 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการเตรียมการเกี่ยวกับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						

ข้อ/คำถาม	การ ดำเนิน การ	ระดับของเหตุการณ์ และระดับ ของความรุนแรง				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
1.15 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการเตรียมการเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมีความรุนแรง						
2. ความเสี่ยงด้านความมีเหตุผล						
2.1 วิสาหกิจชุมชนของท่านเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางในการทำงาน	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมีความรุนแรง						
2.2 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการจัดทำโครงสร้างหน้าที่ของกรรมการและสมาชิกให้ชัดเจน	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมีความรุนแรง						
2.3 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการกำหนดแผนงานและวิธีการมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานของสมาชิก	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมีความรุนแรง						

ข้อ/คำถาม	การ ดำเนิน การ	ระดับของเหตุการณ์ และระดับ ของความรุนแรง				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
		<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี				
2.4 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีสถานที่จัด จำหน่ายเป็นของตัวเอง	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						
2.5 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีตราสินค้า ยี่ห้อเป็นของตัวเองอย่างเป็นทางการ	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						
2.6 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีวิธีการ กำหนดรูปแบบบรรจุผลิตภัณฑ์	<input checked="" type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						
2.7 วิสาหกิจชุมชนของท่านมี คณะกรรมการและสมาชิกที่มีความรู้ ด้านการจัดการธุรกิจ	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						
2.8 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการจัดทำ บัญชีอย่างสม่ำเสมอ	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						

ข้อ/คำถาม	การ ดำเนินการ	ระดับของเหตุการณ์ และระดับ ของความรุนแรง				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
		<p>2.9 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีวิธีการเตรียม การปฏิบัติเพื่อการทำงานถูกต้องตาม กฎหมาย</p> <p>- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด</p> <p>- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง</p>	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี			
<p>2.10 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการเปิดให้ สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎ ระเบียบ</p> <p>- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด</p> <p>- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง</p>	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
<p>2.11 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีแนวทางการ แก้ปัญหาผลกระทบ หากเกิดภาวะ เศรษฐกิจตกต่ำ</p> <p>- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด</p> <p>- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง</p>	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
<p>2.12 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีวิธีการ แก้ปัญหาลูกค้าต่างชาติไว้แล้ว</p> <p>- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด</p> <p>- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง</p>	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					

ข้อ/คำถาม	การ ดำเนิน การ	ระดับของเหตุการณ์ และระดับ ของความรุนแรง				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
2.13 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีแนวทางการ แก้ปัญหาผลจากมาตรการกีดกัน ทางการค้าจากต่างประเทศ	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						
2.14 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการทำงาน แบบปรับพึ่งคะแนนเสียงของสมาชิก	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						
2.15 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีวิธีแก้ปัญหา การพึ่งพาผู้จัดจำหน่ายสินค้าเพียง ไม่กี่ราย	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						
2.16 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีวิธีผลิตสินค้า พอดีกับความต้องการของตลาด	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						
2.17 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีวิธีแก้ปัญหา ผลกระทบจากการชุมนุมทาง การเมือง	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						

ข้อ/คำถาม	การ ดำเนิน การ	ระดับของเหตุการณ์ และระดับ ของความรุนแรง				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
2.18 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีวิธีแก้ปัญหาผลกระทบจากสภาพอากาศแปรปรวน	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมีความรุนแรง						
3. ความเสี่ยงด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน						
3.1 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการนำรายงานผลทางการเงินไปใช้ประโยชน์	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมีความรุนแรง						
3.2 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการแก้ปัญหาการผลิตสินค้าที่มีรูปแบบ/ลักษณะการใช้ประโยชน์ทดแทนกันได้สูง	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมีความรุนแรง						
3.3 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีวิธีการผลิตสินค้าโดยคำนึงถึงความปลอดภัยและอาชีวอนามัย	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมีความรุนแรง						

ข้อ/คำถาม	การ ดำเนิน การ	ระดับของเหตุการณ์ และระดับ ของความรุนแรง				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
3.4 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีวิธีผลิตสินค้า ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพที่ดีของสมาชิก	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						
3.5 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการแก้ปัญหา การผลิตตามคำแนะนำของคนทั่วไป	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						
3.6 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการแก้ปัญหา จากผลกระทบของนโยบายการค้าของ คู่แข่ง	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						
3.7 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีวิธีแก้ไขผล กระทบจากการเปลี่ยนแปลงของ เทคโนโลยี	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						
3.8 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีวิธีแก้ไขการ ใช้เครื่องหมายการค้า ยี่ห้อ ที่เช่าจาก ผู้อื่น	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						

ข้อ/คำถาม	การ ดำเนิน การ	ระดับของเหตุการณ์ และระดับ ของความรุนแรง				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
3.9 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการแก้ไขผลกระทบจากการขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการผลิตสินค้าและบริการ	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						
3.10 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีวิธีแก้ไขผลกระทบจากการขาดแคลนแรงงาน	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						
3.11 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีวิธีแก้ไขผลกระทบจากโรคระบาดของสัตว์เพื่อการผลิตสินค้าและบริการ	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						
3.12 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการประเมินความเสี่ยงในการประกอบกิจการ	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						
3.13 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีที่ดิน สถานที่ผลิตสินค้าของตนเอง	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						

	ข้อ/คำถาม	การ ดำเนิน การ	ระดับของเหตุการณ์ และระดับ ของความรุนแรง				
			มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
			4.	<p>ความเสี่ยงจากความ (รอบ) รุก คุณธรรม</p> <p>4.1 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการแก้ไขวิธี ทำงานโดยการชี้แจงของบุคคลหนึ่งใน การดำเนินการผลิตสินค้าและบริการ</p> <p>- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด</p> <p>- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง</p> <p>4.2 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีวิธีแก้ปัญหา บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นเจ้าของที่ดิน ที่ใช้ในการผลิต</p> <p>- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด</p> <p>- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง</p> <p>4.3 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีวิธีการแก้ไข สภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมให้กับ ชุมชน</p> <p>- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด</p> <p>- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง</p> <p>4.4 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการจัดทำฐาน ข้อมูลและการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็น ระบบ</p> <p>- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด</p> <p>- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง</p>	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี		
	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี						
	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี						
	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี						
	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี						

ข้อ/คำถาม	การ ดำเนิน การ	ระดับของเหตุการณ์ และระดับ ของความรุนแรง				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
4.5 วิสาทกิจชุมชนของท่านมีความรู้และ ข้อมูลเรื่องการตลาดและเกี่ยวกับ ลูกค้า	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						
4.6 วิสาทกิจชุมชนของท่านมีการจ่าย คำตอบแทนแก่บุคลากรตามมาตรฐาน ทั่วไป	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						
4.7 วิสาทกิจชุมชนของท่านมีการจัดทำ รายงานผลการทำงานและบัญชี	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						
4.8 วิสาทกิจชุมชนของท่านมีการจัดสรร ผลประโยชน์จากรายได้อย่างเป็นธรรม	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						
4.9 วิสาทกิจชุมชนของท่านมีการ ตรวจสอบภายในโดยนักวิชาชีพที่มี ความรู้	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						

ข้อ/คำถาม	การ ดำเนิน การ	ระดับของเหตุการณ์ และระดับ ของความรุนแรง				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
4.10 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการสร้าง ภาพลักษณ์ของวิสาหกิจชุมชน	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						
4.11 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีแผนการแก้ ปัญหาผลิตสินค้าที่ปนเปื้อนสารเคมี	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						
4.12 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีวิธีแก้ไขการ ปล่อยสินเชื่อให้สมาชิกและบุคคลอื่น	<input checked="" type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						
4.13 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการเซ็น สัญญาจ้างผลิตสินค้าและบริการ อย่างเป็นทางการอย่างสม่ำเสมอ	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						
4.14 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีความสามารถ เก็บเงินจากลูกค้าได้อย่างสม่ำเสมอ	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						

ข้อ/คำถาม	การ ดำเนิน การ	ระดับของเหตุการณ์ และระดับ ของความรุนแรง				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
4.15 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีความพร้อม ในการผลิตสินค้าและบริการใหม่ๆ	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						
4.16 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีคุณภาพของ สินค้าที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						
4.17 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีความ ซื่อสัตย์ต่อลูกค้าในการดำเนินธุรกิจ	<input checked="" type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						
4.18 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการเน้น สร้างภาพลักษณ์ของกิจการตาม ความจริง	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						
4.19 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการพัฒนา คุณภาพสินค้าตลอดเวลา	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด						
- หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง						

23

	ข้อ/คำถาม	การ ดำเนิน การ	ระดับของเหตุการณ์ และระดับ ของความรุนแรง				
			มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	4.20 วิสาทกิจชุมชนของท่านมีวิธีแก้ไข อดีตกับกลุ่มคนและบุคคลที่ไม่ชอบ - เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด - หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					
	4.21 วิสาทกิจชุมชนของท่านมีทุนเพียงพอ โดยไม่ต้องกู้ยืมจากที่ใด - เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด - หากไม่มีการดำเนินการแล้วจะมี ความรุนแรง	<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี					

**ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นความเสี่ยงโดยภาพรวมของวิสาหกิจชุมชน
ในจังหวัดสมุทรปราการ**

3.1 วิสาหกิจชุมชนของท่านจำเป็นต้องมีการประเมินความเสี่ยงในการประกอบ
กิจการหรือไม่ อย่างไร

3.2 ท่านต้องการให้วิสาหกิจชุมชนของท่านพัฒนาเพื่อความยั่งยืนไปในทิศทางใด

3.3 ท่านคิดว่าภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคองค์กรอื่นๆ เช่น NGO ควรมีส่วน
ช่วยเหลือวิสาหกิจชุมชนอย่างไร

3.4 ในจังหวัดสมุทรปราการมีโอกาสเกิดความเสี่ยงที่มีผลต่อการดำเนินการ
วิสาหกิจชุมชนหรือไม่ อย่างไร

ขอขอบคุณที่กรุณาตอบคำถามแบบประเมินนี้

ชื่อ – นามสกุล ผู้สอบถาม

วัน เดือน ปี

ขั้นที่ 3 ขั้นการวิเคราะห์และเปรียบเทียบ ในขั้นตอนนี้จะนำแบบประเมินความเสี่ยง (risk assessment form) ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชนที่ได้ทำการประเมินจากบุคลากรในวิสาหกิจชุมชน โดยนำผลการตอบแบบประเมินมาทำการวิเคราะห์ตามหลักการทางสถิติ รวมทั้งการนำหลักการของโปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติมาช่วยวิเคราะห์เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ต้องการ นั่นคือ วิสาหกิจชุมชนที่ทำการประเมินตามแบบประเมินความเสี่ยง และการสังเกตการณ์ในขั้นที่ 1 มีความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากน้อยเพียงใด อะไรบ้าง และระดับความรุนแรงมีมากน้อยเพียงใด

ขั้นที่ 4 ขั้นการหาผลลัพธ์ความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชน ในขั้นตอนนี้จะเป็นผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินการในขั้นตอนที่ 3 ที่กล่าวไว้ข้างต้น ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้จะเป็นผลลัพธ์ของตัวแบบประเมินความเสี่ยง RAM-SEP ซึ่งแสดงตัวอย่างผลลัพธ์ดังต่อไปนี้

ตัวอย่าง ผลลัพธ์ของตัวแบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจ (RAM – SEP) ของวิสาหกิจชุมชนของจังหวัดสมุทรปราการ

ชื่อวิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจชุมชนกะปิทรงเครื่องท้ายคลอง

ที่ตั้ง 999 หมู่ 1 ตำบลด่าน อำเภอมะขาม จังหวัดสมุทรปราการ

การดำเนินงานโดยสังเขป ผลิตกะปิทรงเครื่องบรรจุกระปุก ขวด โหล เพื่อการจำหน่าย

การจดทะเบียน เริ่มจัดตั้งเมื่อ 1 ตุลาคม 2552 เลขทะเบียน 101/52

คณะกรรมการและสมาชิก มีสมาชิกจำนวน 20 คน โดยมีคณะกรรมการจำนวน 6 คน ดังนี้

- | | |
|----------|----------------------------|
| 1. นาย ก | ประธานกรรมการ |
| 2. นาย ข | รองประธานกรรมการ |
| 3. นาง ก | ฝ่ายผลิต |
| 4. นาง จ | ฝ่ายการตลาด |
| 5. นาง ฉ | เหรัญญิก และฝ่ายบัญชี |
| 6. นาง ช | ประชาสัมพันธ์ และเลขานุการ |

ผลการดำเนินการโดยทั่วไป ขาดทุนติดต่อกัน 3 ปี (2553 – 2556)

ผลการประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		
ความเสี่ยง	ระดับของเหตุการณ์	ระดับของความรุนแรง
1. ความเสี่ยงด้านความพอประมาณ		
1.1 ความเสี่ยงจากไม่มีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน	ปานกลาง	มาก
1.2 ความเสี่ยงจากความไม่พร้อมในการผลิตสินค้าและบริการ	น้อย	ปานกลาง
1.3 ความเสี่ยงจากการไม่มีการกำหนดขั้นตอนการผลิตที่ได้มาตรฐาน	น้อย	น้อย
1.4 ความเสี่ยงจากการไม่มีการดำเนินงานจากทุนของสมาชิกและรายได้จากการดำเนินงาน	มาก	มาก
2. ความเสี่ยงด้านความมีเหตุผล		
2.1 ความเสี่ยงจากการไม่มีสถานที่จำหน่ายของตนเอง	ปานกลาง	มาก
2.2 ความเสี่ยงจากการจัดทำบัญชีไม่สม่ำเสมอ	ปานกลาง	ปานกลาง
2.3 ความเสี่ยงด้านการไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน	น้อย	ปานกลาง
2.4 ความเสี่ยงจากการไม่มีการกำหนดรูปแบบการบรรจุผลิตภัณฑ์	ปานกลาง	ปานกลาง
2.5 ความเสี่ยงจากการไม่มีการเตรียมการ การปฏิบัติตามกฎหมาย	ปานกลาง	มาก
2.6 ความเสี่ยงจากการไม่มีวิธีการแก้ปัญหาผลกระทบจากภัยธรรมชาติ และสภาพอากาศแปรปรวน	น้อย	มาก
3. ความเสี่ยงด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน		
3.1 ความเสี่ยงจากการไม่มีการแก้ปัญหาการผลิตสินค้าที่มีการทดแทนได้สูง	น้อย	ปานกลาง
3.2 ความเสี่ยงจากการไม่มีวิธีการผลิตสินค้าที่ส่งผลดีต่อสุขภาพของสมาชิก	น้อย	ปานกลาง
3.3 ความเสี่ยงจากการไม่มีการแก้ปัญหาการขยายธุรกิจของคู่แข่ง	น้อย	ปานกลาง
4. ความเสี่ยงด้านความ(รอบ)รู้คู่คุณธรรม		
4.1 ความเสี่ยงจากการขาดฐานข้อมูลและการขาดการจัดเก็บฐานข้อมูลอย่างเป็นระบบ	ปานกลาง	มาก
4.2 ความเสี่ยงจากการตัดสินใจดำเนินงานผูกขาดจากบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือจากกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง	น้อย	มาก

ผลการประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		
ความเสี่ยง	ระดับของ เหตุการณ์	ระดับของ ความรุนแรง
4.3 ความเสี่ยงจากการจัดสรรผลประโยชน์จากรายได้การนำ ผลประโยชน์ให้ได้สมาชิกกู้ยืม การจัดการอย่างไม่เป็นธรรม	ปานกลาง	มาก
4.4 ความเสี่ยงจากการได้รับค่าตอบแทนที่ต่ำกว่ามาตรฐานของ สมาชิกและกรรมการวิสาหกิจชุมชน	น้อย	ปานกลาง

6. ตัวชี้วัดความสำเร็จของตัวแบบ ตัวแบบ RAM-SEP นี้ ยังเป็นเรื่องใหม่สำหรับวิสาหกิจชุมชน เนื่องจากวิสาหกิจชุมชนหลายแห่งถูกชักนำการรวมตัวกันจากภาคราชการ หรือจากผู้นำชุมชนที่ต้องการให้มีวิสาหกิจชุมชนไว้สำหรับนำเสนอต่อสาธารณชน ดังนั้น ตัวชี้วัดความสำเร็จของตัวแบบจึงเกิดขึ้นโดยกำหนดจากวิสาหกิจชุมชนที่สนใจที่จะต้องการประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะเริ่มต้น วิสาหกิจชุมชนควรมีการประเมินความเสี่ยง RAM-SEP อย่างน้อย 10% ของวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนกับหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ระยะต่อมา หลังจากที่มีการประชาสัมพันธ์แล้ว วิสาหกิจชุมชนไม่น้อยกว่า 30% ขอรับการประเมินความเสี่ยงจากตัวแบบ RAM-SEP นี้

7. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับผลประโยชน์ ที่สำคัญ 2 ประการ ได้แก่

7.1 การทำการประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่วิสาหกิจชุมชน

7.2 การสร้างความตื่นตัวในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในประเทศไทย

8. คู่มืออย่างย่อสำหรับทำความเข้าใจตัวแบบ RAM-SEP แบบประเมินความเสี่ยง (risk assessment form) ของตัวแบบประเมินความเสี่ยงตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (RAM-SEP) ของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรปราการนี้ เป็นเครื่องมือของตัวแบบ (model) ที่ทำขึ้นเพื่อประเมินความเสี่ยงให้กับวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรปราการ เพื่อทำให้วิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการประเมินความเสี่ยงได้รู้ถึงความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชนของตนเองมีอะไรบ้าง และจะลดหรือจัดความเสี่ยงได้อย่างถูกต้อง มีการจัด

ลำดับความเร่งด่วน เนื่องจากในการลดและจัดความเสี่ยงต้องใช้งบประมาณ ซึ่งวิสาหกิจชุมชนแต่ละแห่งมีอย่างจำกัด “ความเสี่ยง (risk) มีปัญหา (problem) จึงสามารถลดและจัดได้อย่างสมเหตุสมผล” แบบประเมินความเสี่ยง (risk assessment form) จะถูกตั้งคำถามในลักษณะของการมีความเสี่ยงหรือไม่ ระดับความถี่ของการเกิดขึ้นของความเสี่ยงมากน้อยเพียงใด และหากไม่ดำเนินการต่อความเสี่ยงนั้นจะทำให้เกิดความรุนแรงมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้กรอบแนวคิดของการกำหนดชนิดและประเภทความเสี่ยงอยู่บนพื้นฐานของการประกอบธุรกิจทั่วไป

9. การประเมินค่า (evaluation) ตัวแบบ RAM-SEP

ตัวแบบประเมินความเสี่ยงตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรปราการนี้ มีการประเมินค่าการนำไปใช้งานเพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงตลอดเวลาเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของธุรกิจและพื้นที่ต่างๆ ทั้งนี้แบบการประเมินค่าจะนำเสนอไว้ตามแบบฟอร์มที่แสดงต่อไปนี้

**แบบการประเมินค่า (evaluation) ตัวแบบประเมินความเสี่ยง
ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
(Risk Assessment Model–Sufficiency Economy Philosophy)
ของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรปราการ**

คำชี้แจง

การประเมินค่าตัวแบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรปราการ เป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาตัวแบบประเมินความเสี่ยง (RAM) เพื่อนำมาปรับปรุงการนำมาใช้งาน และพัฒนาตัวแบบประเมินความเสี่ยงให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

ขอความกรุณาตอบถึงตามความเป็นจริง เพื่อประโยชน์ต่อวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรปราการนี้

1. เพศ () ชาย () หญิง

2. สถานะ

() กรรมการในวิสาหกิจชุมชน

() มิใช่กรรมการในวิสาหกิจชุมชนแต่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชน

3. การประมาณค่า คือ การแสดงความคิดเห็นโดยกำหนดระดับของความคิดเห็น หากตัวเลข 5 หมายถึง ค่ามากที่สุด และตัวเลข 1 หมายถึง ค่าน้อยที่สุด ท่านคิดว่าตัวเลขต่อไปนี้หมายถึงอะไร

3.1 ค่ามาก

() 5 () 4 () 3 () 2 () 1

3.2 ค่าปานกลาง

() 5 () 4 () 3 () 2 () 1

3.3 ค่าน้อย

() 5 () 4 () 3 () 2 () 1

4. ความคิดเห็นต่อแบบประเมินความเสี่ยงตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรปราการ

() ดี เพราะ

() ไม่ดี เพราะ

รายละเอียดการประเมินค่าแบบประเมินความเสี่ยง (RAM)

ลำดับ	รายการ	ระดับการประเมินค่า				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1.	ใช้ภาษาง่ายเพื่อความเข้าใจ					
	1.1 อ่านคำถามเพียงครั้งเดียวสามารถทำความเข้าใจได้ทันที					
	1.2 ใช้คำศัพท์ที่เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป					
	1.3 เป็นการสื่อสารที่เข้าใจได้อย่างรวดเร็ว					
	1.4 เป็นการสร้างสรรค์และทำให้เกิดประโยชน์					
	1.5 ยังต้องมีการปรับปรุงอีกหลายประเด็น					
2.	ทำให้เกิดการตอบสนอง					
	2.1 ใช้คำถามนำเพื่อให้ค่อยๆตาม					
	2.2 เป็นคำถามเพื่อให้เกิดความมีส่วนร่วม					
	2.3 ต้องการตอบทันทีหลังอ่านคำถาม					
	2.4 ตัดสินใจตอบได้ทันทีโดยไม่ลังเล					
	2.5 มีการโน้มน้าวให้เห็นด้วย					
3.	ตรงตามเนื้อหา					
	3.1 เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชน					
	3.2 เข้าถึงกลไกการผลิตของวิสาหกิจชุมชน					
	3.3 สอดคล้องกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน					
	3.4 ผลลัพธ์ของคำตอบของแบบประเมินมีความชัดเจน					
	3.5 สนับสนุนให้เกิดประโยชน์ต่อวิสาหกิจชุมชน					

ลำดับ	รายการ	ระดับการประเมินค่า				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
4.	มีความเชื่อมั่นหรือมีความคงที่ (ได้ผล เหมือนกันทุกครั้งที่มีการใช้)					
	4.1 แบบประเมินความเสี่ยงมีความชัดเจน					
	4.2 แบบประเมินความเสี่ยงมีอคติต่อเพศของ ผู้ตอบ					
	4.3 เป็นการตอบแบบประเมินโดยต้องการรักษา ชื่อเสียงของวิสาหกิจชุมชน					
	4.4 เป็นแบบประเมินความเสี่ยงที่มีความ เป็นธรรม					
	4.5 บางคำถามของแบบประเมินความเสี่ยงไม่มี โปร่งใส					

คู่มือการใช้งานอย่างย่อ

ตัวแบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชน
ในจังหวัดสมุทรปราการ
(Risk Assessment Model – Sufficiency Economy Philosophy
Of Community Enterprise in Samut Prakan Province)

ตัวแบบ RAM-SEP
ของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสมุทรปราการ

ตัวแบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชน
ในจังหวัดสมุทรปราการ

(Risk Assessment Model – Sufficiency Economy Philosophy
Of Community Enterprise in Samut Prakan Province)

ตัวแบบ RAM-SEP
ของวิสาหกิจชุมชน

เอกสารฉบับนี้เป็นงานวิจัยได้รับทุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
งบประมาณแผ่นดิน ปี 2557

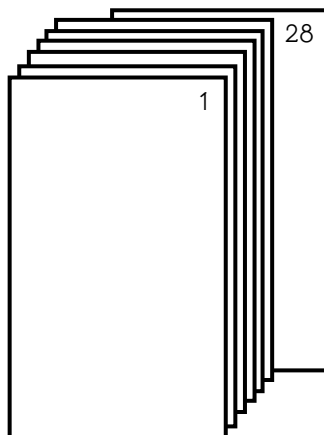
โดยความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

คู่มือการใช้งานอย่างย่อ

- ❶ การทำความเข้าใจกับตัวแบบ (model)
- ❷ การนำแบบประเมินความเสี่ยง (risk assessment form หน้า 6-22) ไปทำการประเมินวิสาหกิจชุมชน
- ❸ การวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล
- ❹ การรายงานผล

1. การทำความเข้าใจกับตัวแบบ (model) ฉบับสมบูรณ์

1.1



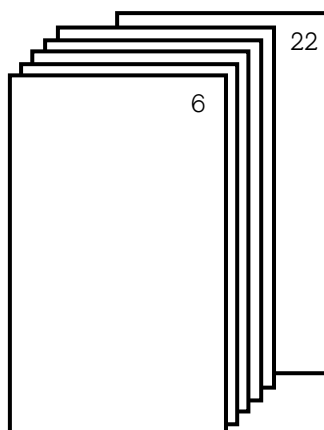
เอกสารจะมี 28 หน้า และแบ่งออกเป็นหัวข้อใหญ่จำนวน 9 หัวข้อ การทำความเข้าใจสามารถทำได้ไม่ยุ่งยากนัก

1.2 หากมีข้อสงสัยสามารถสอบถามได้ที่

รองศาสตราจารย์วรรัตน์ เขียวโพรี
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
172 ถนนอิสรภาพ แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี กรุงเทพฯ 10600
โทร 02 8901801 : 3021, 3022

2. การนำแบบประเมินความเสี่ยง (form) ไปทำการประเมินวิสาหกิจชุมชน

2.1



เอกสารหน้า 6 ถึง 22 เป็นแบบประเมินความเสี่ยง (form) นำไปประเมินวิสาหกิจชุมชน โดยสามารถนำไปประเมินทั้งกรรมการวิสาหกิจ ผู้เชี่ยวชาญที่เข้าใจวิสาหกิจชุมชนหรือบุคคลอื่นที่ร่วมในวิสาหกิจชุมชนนั้นๆ

2.2 ในกรณีที่วิสาหกิจชุมชน 1 แห่ง มีผู้ตอบมากกว่า 1 คน สามารถทำได้โดยผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชนนั้นจะเป็นผลวิเคราะห์แบบองค์รวมของความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชนนั้นๆ

3. การวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล

3.1 เมื่อผู้ตอบแบบประเมินทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องไม่มี แสดงว่ารายการนั้นคือความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชน หลังจากนั้นจึงไปพิจารณาระดับการเกิดขึ้น และระดับความรุนแรงที่ผู้ตอบแบบประเมินได้ตอบไว้

3.2 ในกรณีที่ผู้ตอบมากกว่า 1 คน สำหรับวิสาหกิจชุมชน 1 แห่งให้พิจารณาการทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องไม่มีเป็นความเสี่ยงทั้งหมด

4. การรายงานผล

4.1 ตัวอย่างการรายงานผลในหน้า 23-24 เป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถใช้ได้

4.2 อาจใช้รูปแบบของตารางหรือรูปภาพเพื่อใช้ในการรายงานผลและนำเสนอได้ตามความเหมาะสม

4.3 จะต้องแสดงวันเวลา (time) ของการรายงานผลและสถานที่ (place) ที่วิสาหกิจชุมชนดำเนินงานอยู่ในขณะนั้นด้วยเสมอ

5. คู่มืออย่างย่อฉบับนี้ หากประสงค์ที่จะนำตัวแบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรปราการไปใช้งานเพื่อสาธารณประโยชน์สามารถดำเนินการได้โดยอ้างอิงตามระบบการอ้างอิงสากลโดยทั่วไป

“คู่มือฉบับนี้ใช้ร่วมกับตัวแบบประเมินความเสี่ยง
ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรปราการ
เท่านั้น”

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

เอกสารฉบับนี้เป็นงานวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุน
จากงบประมาณแผ่นดินของหน่วยงาน
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
ปีงบประมาณ 2557

* เสรีจลินต์วแบบ *

5.2 การอภิปรายผล

5.2.1 การพัฒนาตัวแบบการประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชน เป็นการพัฒนาตัวแบบที่สอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิดของ Smith & others (1980 : 461) โดยกำหนดวิธีการวิจัย และการวิจัยวางแผนงานทดลองแบบกึ่งทดลองตามรูปแบบวิธีเปรียบเทียบสถิตตามลักษณะสำคัญที่อรพินธ์ ชูชม (2552 : 1-3) นำเสนอไว้ มีจุดเริ่มต้นจากการศึกษาบริษัทขนาดใหญ่ในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร ที่มีการดำเนินงานมายาวนาน และมีความสามารถในการแข่งขันในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งได้มีการบริหารความเสี่ยง และการประเมินความเสี่ยงตามแนวทางของ COSO (ไพรัช-วอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส, 2547) และมีการเผยแพร่ข้อมูลการประเมินความเสี่ยงในรายงานประจำปี และแบบ 56-1 ทุกปี ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวตามแนวทาง COSO จะได้ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ด้านปฏิบัติการ ด้านการเงิน และด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ สอดคล้องกับการศึกษาของณดา จันท์สม (2555 : 19) ที่เห็นว่าความเสี่ยงขององค์กรจะแบ่งออก เป็น 4 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่ 1) ความเสี่ยงทางการเงิน (financial risks) 2) ความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์ (strategic risks) 3) ความเสี่ยงในการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ (compliance risks) และ 4) ความเสี่ยงในการดำเนินงาน (operational risks) โดยความเสี่ยงในแต่ละประเภทประกอบด้วยความเสี่ยงย่อยต่างๆ มากมาย และการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักคิดเพื่อการตัดสินใจสำหรับองค์กรธุรกิจ ที่จะนำไปสู่ความสมดุลและยั่งยืนได้ เนื่องจากยึดหลักความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล และการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในการตัดสินใจจะทำให้ธุรกิจมีการคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นควบคู่กันไป ไม่ใช่มองเพียงผลประกอบการระยะสั้นเท่านั้น การมีหลักยึดดังกล่าวจำเป็นที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ในการบริหารจัดการของผู้บริหารกรรมการบริษัท และผู้ถือหุ้นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้เกิดการยอมรับและขับเคลื่อนองค์กรไปในทิศทางสู่ความเป็น “ธุรกิจที่ยั่งยืน” ได้ในที่สุด

การสร้างตัวแบบการประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (RAM-SEP) ของการศึกษานี้ มุ่งเน้นการสร้างองค์กรธุรกิจที่ยั่งยืนให้ กับธุรกิจชุมชน สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและสร้างความรักความสามัคคีให้เกิดขึ้นในชุมชน โดยสร้างภูมิปัญญาท้องถิ่น แบบกำหนดปัจจัยเสี่ยงสอดคล้องกับการศึกษาของสุขสรรค์ กันตะบุตร (2553 : 6-7) ที่เห็นว่า ความยั่งยืนขององค์กรธุรกิจ หมายถึง ความสามารถขององค์กรธุรกิจที่จะตอบสนองความต้องการต่างๆ ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดขององค์กร ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรวมถึงผู้ถือหุ้น พนักงาน ลูกค้า ชุมชน และสังคม โดยการ

ตอบสนองดังกล่าวนั้นจะต้องไม่ทำให้ความสามารถในการตอบสนองขององค์กรต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในอนาคตลดลงด้วย การสร้างความสมดุลระหว่างความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลายทั้งในปัจจุบันและอนาคตนี้เองที่เป็นกุญแจสำคัญต่อความยั่งยืนขององค์กรธุรกิจ ดังนั้นองค์กรธุรกิจต่างๆ จึงต้องรักษาและสร้างการเจริญเติบโตทางด้านทุนเศรษฐกิจ ทุนสังคม และทุนสิ่งแวดล้อม ในขณะเดียวกันต้องสร้างความมั่นคงและความยั่งยืนทางการเมืองอีกด้วย องค์กรที่ยั่งยืน คือ องค์กรธุรกิจที่มีเงื่อนไขครบ 3 ประการ ดังนี้

- 1) มีผลการดำเนินงานดี
- 2) มีความสามารถที่จะทนทานต่อความยากลำบากทางเศรษฐกิจและสังคม
- 3) มีความสามารถที่จะรักษาสถานะความเป็นผู้นำในอุตสาหกรรมที่ดำเนิน

กิจกรรมทางธุรกิจ

5.2.2 แบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการพัฒนากำหนดปัจจัยความเสี่ยงสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิชัย พันธเสน และคณะ (2545 : 28-50) ที่สำรวจข้อมูลกลุ่มธุรกิจชุมชนทั่วประเทศ มีหลักการหรือแนวคิดการดำเนินงานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง 9 ข้อ ดังนี้

- 1) การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม
- 2) เน้นการใช้วัสดุทุกชนิดอย่างประหยัดและได้ประโยชน์คุ้มค่า
- 3) เน้นการสร้างงานเป็นหลักโดยไม่ใช้เครื่องจักรมาแทนแรงงานโดยไม่จำเป็น ยกเว้นถ้าไม่ทำเช่นนั้นผลิตภัณฑ์จะเสียหาย
- 4) มีการผลิตที่สอดคล้องกับความสามารถในการบริหารจัดการ
- 5) ไม่ควรโลกเกินไปหรือมุ่งกำไรระยะสั้นเป็นหลัก
- 6) มีความซื่อสัตย์ในการประกอบการ ไม่เอาเปรียบผู้บริโภคแรงงาน และผู้จำหน่ายวัตถุดิบ
- 7) กระจายความเสี่ยงโดยมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย หรือมีความสามารถในการปรับเปลี่ยนผลผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดได้
- 8) มีการบริหารความเสี่ยงต่ำ โดยมุ่งใช้เงินทุนภายในกลุ่มเป็นหลัก โดยไม่ก่อหนี้จนเกินความสามารถในการจัดการ
- 9) ใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น และผลิตสินค้าที่ตอบสนองตลาดในท้องถิ่น ภูมิภาค และตลาดต่างประเทศ

ธุรกิจชุมชนเหล่านี้ยังมีการปฏิบัติที่ยังไม่สามารถปรับปรุงได้ ดังนี้

1) เทคโนโลยีที่กลุ่มยังไม่สามารถพัฒนาได้ เช่น เทคนิคการผลิตที่จะสามารถเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ไว้ได้นาน และขาดความรู้ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีรูปแบบที่สวยงาม

2) ด้านการตลาด สินค้าบางชนิดผลิตได้ไม่ทันกับความต้องการของตลาด อีกทั้งไม่มีข้อมูลช่องทางการขายในตลาดใหม่ๆ ทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศ ขาดเครือข่ายที่จะช่วยเหลือในด้านข้อมูลและการขาย เพราะกลุ่มอยู่ไกลและเดินทางลำบาก ซึ่งทำให้ต้นทุนในการขนส่งสินค้าสูง

3) ขาดแคลนวัตถุดิบ เนื่องจากวัตถุดิบบางชนิดมีอยู่เพียงบางฤดูกาล การเก็บรักษาวัตถุดิบให้มีคุณภาพต้องใช้ต้นทุนสูง นอกจากนี้ วัตถุดิบบางอย่างต้องซื้อจากโรงงานนอกชุมชนซึ่งอาจจะต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง ทำให้วัตถุดิบมีต้นทุนสูงไปด้วย

4) กลุ่มธุรกิจชุมชนยังขาดเงินทุนในการดำเนินงานกลุ่ม ทำให้ไม่สามารถขยายการดำเนินงานให้เพิ่มมากขึ้นตามที่ต้องการได้ ทั้งความไม่พร้อมของอาคารสถานที่ การลงทุนในการทำสื่อประชาสัมพันธ์ และขาดเงินทุนหมุนเวียนที่จะใช้แต่ละรอบการผลิต

5) ปัญหาทางด้านบุคลากรและสมาชิก นั่นคือ กลุ่มขาดบุคลากรที่มีความสามารถเฉพาะด้าน เช่น ด้านการบรรจุ การผลิต การขนส่งสินค้า สมาชิกในกลุ่มไม่ได้ให้ความร่วมมือในด้านการดำเนินธุรกิจอย่างเต็มที่ ขาดกำลังแรงงานทำให้งานที่สั่งทำไม่ทันตามความต้องการของตลาด อีกทั้งค่าจ้างแรงงานยังสูงกว่าที่อื่นทำให้มีต้นทุนในการผลิตสูง

6) ผลิตภัณฑ์ยังขาดการพัฒนาในรูปแบบบรรจุภัณฑ์ เนื่องจากสมาชิกขาดความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบ เทคโนโลยีที่ทันสมัย มีราคาแพง ทำให้ไม่สามารถปรับปรุงสินค้าให้มีรูปแบบใหม่ๆ ได้ สินค้าไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานสากล เช่น อย. เพราะหน่วยงานของรัฐเข้มงวดเกินไปทำให้สินค้าขาดความน่าเชื่อถือ สินค้าของกลุ่มต้องเผชิญกับการลอกเลียนแบบ เนื่องจากกลุ่มไม่ได้ทำเครื่องหมายที่มีเอกลักษณ์ของกลุ่ม นอกจากนี้ การผลิตในบางขั้นตอนต้องพึ่งพาธรรมชาติทำให้มีความไม่แน่นอน เช่น ต้องใช้แสงแดดในการตากแห้ง ผ่าบาดิก และยังได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วมขังทำให้เกิดความชื้นทำให้สินค้าเกิดเชื้อราได้

5.2.3 องค์ประกอบของตัวแบบการประเมินความเสี่ยงนี้ ยังตรงกับการศึกษาการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับธุรกิจเอกชนของสำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2551 : 121-126) ซึ่งระบุว่า แนวทางการบริหารความเสี่ยงที่ธุรกิจเอกชนควรจะนำมาใช้ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่หนึ่ง ต้องมีการวิเคราะห์และบ่งชี้ว่า อะไรคือความเสี่ยง โอกาสที่ความเสี่ยงจะเกิดขึ้นมากน้อยแค่ไหน และกระทบธุรกิจของเราอย่างไร

ขั้นที่สอง ต้องประเมินว่า ผลกระทบจากความเสี่ยงนั้นรุนแรงแค่ไหน ธุรกิจมีขีดความสามารถจะรับได้เพียงใด

ขั้นที่สาม ต้องกำหนดกรอบในการดูแลความเสี่ยง ซึ่งมีหลายวิธี เช่น ถ่ายโอนออกไป ของบางอย่างเราไม่ถนัด เราก็อย่าทำเอง ใช้จ้างคนอื่นทำ หรือใช้บริการประกันความเสี่ยง ซึ่งอาจจะต้องเสียเงินนิดหน่อยแต่คุ้ม หรืออีกวิธีหนึ่งคือ ทุเลาความเสี่ยง มีผลกระทบอะไรก็มามาตรการมารองรับให้ทุเลาผลกระทบน้อยลงไป หรือถ้าจำเป็นจริงๆก็อาจจะหลีกเลี่ยงไปเลย ว่า อย่าไปเสี่ยงทำในธุรกิจหรือกิจกรรมนั้น เพราะว่าเรารับไม่ได้

โดยเน้นปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักที่ใช้ในการกำหนดการดำเนินงานของธุรกิจเอกชนได้ ได้แก่

ประการที่หนึ่ง หลักในการที่จะต้องมีความพอประมาณและความมีเหตุมีผล หมายถึงว่าการทำแผนธุรกิจขององค์กรต่างๆ ต้องทำอย่างเหมาะสม คำนึงถึงศักยภาพ คำนึงถึงความพร้อม แต่ว่าแผนธุรกิจจะเกิดผลก็ต่อเมื่อมีการปฏิบัติอย่างเหมาะสม ถ้าเราใช้หลักของความรอบรู้ รอบคอบ ซื่อสัตย์ ซын ก็จะทำให้ผลที่เกิดจากการปฏิบัติจากแผนนั้นตรงตามที่เราต้องการ

ประการที่สอง หลักภูมิคุ้มกัน นี่คือหลักในการบริหารความเสี่ยงนั่นเอง การบริหารความเสี่ยงเป็นเรื่องที่จะต้องทำทั้งองค์กร ถ้ามีการบริหารความเสี่ยงในหน่วยงานต่างๆ รวมกันแล้ว ก็จะทำให้ทั้งองค์กรดูแลความเสี่ยงได้ เปรียบเสมือนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ถ้าประชาชนทุกคน ทุกองค์กร ทุกหน่วยงาน ช่วยกันนำหลักมาใช้ ทั้งประเทศก็จะมีความปลอดภัยด้วย

ประการที่สาม คือ เงื่อนไขด้านความรู้ โดยที่ธุรกิจต่างๆ จะต้องพิจารณาศักยภาพของตนเองและหาทางพัฒนาความรู้ ความสามารถเพิ่มขึ้น พัฒนาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อยู่เสมอ

ประการสุดท้าย คือ เงื่อนไขด้านคุณธรรม นับเป็นเรื่องสำคัญที่จะทำให้องค์กรดำเนินต่อไปได้ เรียกหลักนี้ว่า “บรรษัทภิบาล” (corporate governance) ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่า จะต้องทำทั้งระดับองค์กรและระดับบุคคลที่เกี่ยวข้อง

5.2.4 ตัวแบบการประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชนนี้เป็นความพยายามที่จะขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับ เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสวีธรรม (2551 : 47) ได้นำเสนอไว้ว่า ปัญหาความทุกข์

ยากทางเศรษฐกิจและสังคมที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วก็ยังคงอาจเกิดขึ้นมาใหม่ได้ และทำลายเสถียรภาพของระบบสังคมได้ ดังนั้นเราทุกคนควรหันมาให้ความสนใจกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกันอย่างจริงจัง และช่วยการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจของประเทศให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืนและมีความสงบสุขโดยพิจารณาจากเรื่อง 1) ประเทศไทยยังพึ่งตนเองไม่ได้และขาดภูมิคุ้มกันภัย และ 2) การเรียนรู้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน

จากแนวความคิดดังกล่าว เรื่องที่จะทำให้ขาดภูมิคุ้มกันภัยได้แก่ การที่ประชาชนจะต้องมีอาชีพ มีรายได้ และถ้าชุมชนใดมีความพร้อมควรมีการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนเพื่อเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน และหากจะมีการดำเนินการของวิสาหกิจชุมชนแล้วควรมีการประเมินความเสี่ยงตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงาน ทั้งนี้อาจใช้ร่วมกับเทคนิคการบริหารอื่นๆที่เหมาะสม ดังที่ ฌ็อง ลูฟงด์ ทองภักดี (2551 : 415) ได้นำเสนอไว้ว่า ในเรื่องการบริหารการพัฒนาโดยบูรณาการตามกรอบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่กล่าวถึงการมีภูมิคุ้มกันก็ถือการบริหารความเสี่ยงนั่นเอง โดยที่การมีภูมิคุ้มกันนี้จึงทำได้โดยมีแผนการบริหารความเสี่ยง โดยมีการระบุความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยง (ทั้งความเป็นไปได้และผลกระทบ) การวางกลยุทธ์เพื่อจัดการความเสี่ยง (การหลีกเลี่ยงการควบคุมความสูญเสีย การรับความเสี่ยง หรือการถ่ายโอนความเสี่ยง) และการติดตามและประเมินผล ดังนั้น การที่วิสาหกิจชุมชนได้มีการประเมินความเสี่ยงตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นทิศทางของการพัฒนาที่เหมาะสมทางหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม การที่จะดำเนินงานทั้งการจัดตั้งและปฏิบัติ ชุมชนจำเป็นที่จะต้องพึ่งพาหน่วยราชการ และหน่วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่จากการศึกษาพบว่า มีโอกาสทำได้ไม่สูงนัก สอดคล้องกับการนำเสนอของอภิชัย พันธเสน (2552 : 38) พบว่า แม้ในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่มีภาพที่ชัดเจนในการพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมากนัก ขณะที่ชุมชนท้องถิ่นเริ่มมีภาพตัวอย่างพัฒนามากขึ้น ส่วนที่ขาดหายไปคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะร่วมกับชุมชนในท้องถิ่นของตน ศึกษาตัวอย่างของชุมชนและปัจเจกชนที่ดำเนินการได้ผลดี แล้วมาขยายผลในพื้นที่ของตน และจุดเชื่อมต่อที่สำคัญคือ ราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่จะเชื่อมต่อกับท้องถิ่น โดยมีจุดเชื่อมต่อที่สำคัญอยู่ที่ผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งหมายความว่าราชการส่วนกลางจะต้องเพิ่มความรู้ความเข้าใจในแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงแล้วนำมาเชื่อมโยงในงานระดับภูมิภาค โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้เชื่อมประสานต่อราชการส่วนภูมิภาคกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมกับขยายตัวอย่างของประสบการณ์ขององค์กรชุมชนและปัจเจกตามทีประสบผลสำเร็จในการใช้ชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

ดังนั้นวิสาหกิจชุมชนจำเป็นที่จะต้องพึ่งพาตัวเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และวิธีการหนึ่งก็คือ การประเมินตัวเองหรือประเมินความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชน โดยใช้แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การนำตัวแบบประเมินความเสี่ยงตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้งานนั้น เปรียบเสมือนการวางแผนแบบเป็นองค์รวม ซึ่งเมื่อได้นำไปทดลองใช้และสรุปผลของความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชนหลายแห่งจากขั้นตอนดำเนินการวิจัยจะสอดคล้องกับการศึกษาของวิรุณสิริ ใจมา และคณะ (2553 : 23-24) ในการศึกษาวิจัยในเรื่องการขับเคลื่อนในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดเชียงรายที่ได้นำเสนอไว้ว่า

“วิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคการค้าและบริการได้แนวปฏิบัติในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เหมาะสมกับลักษณะของวิสาหกิจแต่ละภาค

1. วิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กทุกประเภทสามารถเพิ่มความสามารถในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้แนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก คือ วิธีการกำหนดราคาที่มีเหตุผล และทำให้เกิดรายได้ที่เหมาะสม มีเงินออมและเงินหมุนเวียนในธุรกิจ และไม่เอาเปรียบผู้บริโภค

2. วิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กภาคอุตสาหกรรมมีแนวปฏิบัติที่แตกต่าง คือ การมีระดับสินค้าคงคลังที่เหมาะสม และมีความรอบรู้เกี่ยวกับราคาสินค้าและปัจจัยการผลิตที่เปลี่ยนแปลงและมีวิธีรับมือกับปัญหาดังกล่าว ตลอดจนจะมีการตรวจสอบสินค้าคงคลังอย่างสม่ำเสมอ

3. วิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กภาคการค้าและบริการมีแนวปฏิบัติที่แตกต่าง คือ มีสัดส่วนเงินทุนส่วนตัวและจากสถาบันการเงินที่เหมาะสมและมีเหตุผล ภายใต้ศักยภาพในการบริหารจัดการหนี้ นั่นคือ ความเสี่ยงในเรื่องการกำหนดราคา ความเสี่ยงในเรื่องการกำหนดระดับสินค้าคงคลัง เป็นต้น”

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากการดำเนินการวิจัย

1) ข้อเสนอแนะจากกระบวนการและระเบียบวิธีวิจัย

จากการที่ผู้วิจัยได้ออกแบบการวิจัยโดยให้การวิจัยเชิงปริมาณใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบR&D (Research and Development research methodology) โดยในการวิจัยเพื่อหาตัวแบบการประเมินความเสี่ยงต้นแบบ (prototype) ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชน และสรุปผลจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญระดับศาสตราจารย์และรองศาสตราจารย์ที่มีประสบการณ์ จำนวน 3 ท่าน แล้วจึงเข้าสู่ขั้นตอนการพัฒนาจนได้ตัวแบบ

ตัวแบบการประเมินความเสี่ยงเบื้องต้น (initial product) ซึ่งในขั้นสรุปผลโดยประเมินผลจากการนำไปทดลองใช้จำนวน 3 แห่ง โดยให้ผู้ตอบแบบประเมินแต่ละ 3 คน ซึ่งในขั้นตอนนี้หากได้รับการสนับสนุนงบประมาณในระดับหนึ่งอาจสามารถสรุปผลเพิ่มเติมโดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสนทนากลุ่ม การวิจัยแบบเดลฟาย เป็นต้น ส่วนในการพัฒนาไปสู่ตัวแบบการประเมินความเสี่ยงขั้นสุดท้าย (final product) ใช้วิธีวิจัยกึ่งทดลอง (semi or quasi experimental design) ซึ่งน่าจะเหมาะสมแล้วอย่างไรก็ตามการวิจัยแบบ R & D ส่วนใหญ่จะใช้สำหรับการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ เพื่อหาผลผลิต (product) ที่เป็นรูปธรรม นำไปใช้งานได้ทั่วไป แต่สำหรับการวิจัยตาม R & D สำหรับงานทางสังคมศาสตร์ โดยเฉพาะสาขาการจัดการ (managerial science) การนำไปใช้ยังคงต้องขึ้นอยู่กับสถานการณ์และเวลา (time and space) อีกด้วย ดังนั้นการที่จะนำตัวแบบประเมินความเสี่ยงตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรปราการ (RAM-SEP) ที่ได้ทำการศึกษาวินิจฉัยนี้ไปใช้ หากมีการเปลี่ยนแปลงสถานที่ หรือห้วงเวลาที่เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จำเป็นต้องมีการนำไปปรับปรุงและทดลองใช้ รวมทั้งมีการประเมินค่า (evaluation) เพื่อให้มั่นใจว่าสามารถไปใช้งาน ณ เวลา และสถานที่นั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและได้ผลอย่างแท้จริงต่อไป

2) ข้อเสนอแนะทั่วไป

การศึกษาวินิจฉัยเกี่ยวกับเรื่องความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชนโดยตรงยังไม่มีในปัจจุบัน ทั้งนี้เนื่องมาจากวิสาหกิจชุมชนเป็นหน่วยธุรกิจที่มีการลงทุนไม่สูงนัก และการนำแนวความคิดการประเมินความเสี่ยงมาใช้เช่นเดียวกับบริษัทเอกชนทั่วไปจึงเป็นเรื่องที่ต้องมีการพยายามผลักดัน เพราะวิสาหกิจชุมชนนอกจากจะเป็นธุรกิจรากหญ้าให้กับชาวบ้านแล้วจากสถานการณ์ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในปัจจุบันของประเทศไทย ทุกภาคส่วนจะต้องมีส่วนร่วมในการแก้ไข ไม่เว้นแม้แต่สถาบันการศึกษา หรืองานศึกษาวินิจฉัย ดังที่อภิชัย พันธเสน (2554 : 41-42) ได้กล่าวถึงเรื่องธรรมนูญเพื่อสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืนจากมุมมองความสุขมวลรวมประชาชาติและเศรษฐกิจพอเพียง ที่กล่าวไว้ในบทส่งท้ายว่า

“ทางออกของประเทศไทยในเวลานี้จะต้องถอยหลังกลับไปเน้นยุทธศาสตร์ด้วยการสลายโครงสร้างแห่งความรุนแรงอย่างจริงจัง เริ่มจากการแก้ปัญหาความรุนแรงอย่างจริงจัง เริ่มจากการแก้ปัญหาความรุนแรงจากโครงสร้างที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในด้านรายได้ และการเข้าถึงทรัพยากรความเหลื่อมล้ำเชิงสิทธิ และความเหลื่อมล้ำทางด้านโอกาส ขณะนี้กลุ่มที่ประสบความสำเร็จและมีความก้าวหน้าในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงพอสมควรคือ ภาคประชาสังคมและภาคธุรกิจ กลุ่มเหล่านี้ต้องสร้างเครือข่ายกดดันให้เกิดธรรมนูญเพิ่มมากขึ้น และมีแนวทางในการแก้ปัญหาความรุนแรงเชิงโครงสร้างอย่างแท้จริง”

วิสาหกิจชุมชนจะต้องเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยลดความขัดแย้งในประเทศ รวมทั้งสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยที่วิสาหกิจชุมชนเกิดจากความร่วมมือร่วมใจของคนในชุมชน นั่นคือความสามัคคีของคนในชาติ วิสาหกิจชุมชนเป็นธุรกิจประเภทหนึ่ง การที่จะให้การดำเนินการสามารถทำได้อย่างยั่งยืนจำเป็นต้องมีโครงสร้างพื้นฐานเช่นเดียวกับธุรกิจทั่วไปเพื่อจัดการความเสี่ยง ทั้งนี้ควรประเมินความเสี่ยงนั่นเอง นอกจากนี้จะใช้แนวคิดในเรื่องความเสี่ยงดังกล่าวข้างต้น สิ่งที่สำคัญที่วิสาหกิจชุมชนจะต้องนำมาใช้ในการทำธุรกิจ คือ การน้อมนำแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการประกอบธุรกิจด้วย ดังงานวิจัยของอภิชัย พันธเสน และคณะ (2546 : 35-36) ได้พบว่า อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมที่รอดพ้นวิกฤตเศรษฐกิจมาได้ 8,000 กว่าแห่ง ล้วนแต่ดำเนินการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงทุกองค์ประกอบ ที่สำคัญที่สุดก็คือการมีภูมิคุ้มกันโดยการบริหารความเสี่ยงต่ำ จากการใช้ทุนภายในเป็นหลัก ทำให้ไม่มีความจำเป็นต้องกู้เงินจากต่างประเทศที่ทำให้เกิดปัญหา นอกจากนี้ยังมีความพอประมาณคือ ลดการผลิตให้อยู่ในระดับที่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ระลอกการซื้อเครื่องจักรใหม่และดัดแปลงเครื่องจักรที่มีอยู่แล้วให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า เน้นความมีเหตุผล คือ ไม่เน้นกำไรระยะสั้นเป็นหลัก และไม่เอารัดเอาเปรียบผู้บริโภค ผู้ใช้แรงงาน และผู้จำหน่ายวัตถุดิบ เพราะเห็นว่าประสบชะตากรรมเดียวกัน จำเป็นต้องช่วยเหลือกัน แต่ภายหลังวิกฤตเศรษฐกิจผ่านไป สิ่งที่อุตสาหกรรมเหล่านี้ยังยึดมั่น คือ การบริหารความเสี่ยงต่ำ โดยใช้ทุนภายในเป็นหลัก ความพอประมาณลดลงเพราะต้องขยายการผลิตเพิ่มขึ้น ส่วนความมีเหตุผลก็ลดลง เพราะเน้นกำไรระยะสั้นเพื่อไปขยายกิจการให้เร็วขึ้น ความคิดที่จะไม่เอารัดเอาเปรียบกันลดลง เพราะมุ่งเน้นการแข่งขันมากกว่า ซึ่งเป็น การดำเนินการคล้ายกับนโยบายของรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร (2) เช่นกัน

ดังนั้น จึงเป็นการพิสูจน์พระราชดำริของพระเจ้าอยู่หัวว่า เศรษฐกิจพอเพียงสามารถช่วยให้ภาคธุรกิจเอกชนปลอดภัยจากภัยพิบัติทางเศรษฐกิจได้ แต่เมื่อเศรษฐกิจฟื้นตัว บริบทของเศรษฐกิจทุนนิยมที่ครอบงำอยู่ทำให้ความเป็นเศรษฐกิจพอเพียงของภาคธุรกิจเอกชนลดถอยลงไป แต่ถึงกระนั้น จากงานเรื่อง “เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาคน” ของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย (2550) ก็ได้แสดงถึงตัวอย่างธุรกิจทุกขนาดที่ยังใช้เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการบริหารธุรกิจ อาทิเช่น บริษัทปูนซิเมนต์ไทย แพรนต้าจีเวลลี่ ธุรกิจน้ำมันพืชของ คุณวิสุทธิ วิทญานกรณ เป็นต้น ในความจริงคงจะมีธุรกิจเอกชนจำนวนมากดำเนินการตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility : CSR) นอกจากนี้ ในโอกาสที่คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรัสได้จัดให้วิสาหกิจสามขนาด คือ เล็ก กลาง

และใหญ่ เสนอตัวเองว่าได้ดำเนินการธุรกิจตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เพราะขอรับถ้วยพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้มีธุรกิจเอกชนขนาดต่างๆ เสนอชื่อครั้งนี้ วิสาหกิจขนาดเล็ก 25 แห่ง ขนาดกลาง 49 แห่ง และขนาดใหญ่ 71 แห่ง ซึ่งก็ได้หมายความว่าธุรกิจเหล่านี้ทั้งหมดดำเนินการธุรกิจตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง แต่อย่างน้อยก็มีความชัดเจนเพิ่มขึ้นว่าได้มีวิสาหกิจในปี 2550 จำนวนพอสมควรที่ดำเนินการธุรกิจตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ตรงนี้จึงเป็นการยืนยันได้ว่ามีธุรกิจเอกชนจำนวนหนึ่งที่ดำเนินการธุรกิจตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงอยู่แล้ว และน่าที่จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอนาคต เพราะเป็นแนวทางที่ก่อให้เกิดผลดีแก่ธุรกิจเหล่านั้นเองในระยะยาว

งานวิจัยนี้จึงเป็นการจุดประกายการศึกษาเกี่ยวกับความเสี่ยงตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับวิสาหกิจชุมชน และข้อเสนอแนะทั่วไปที่สำคัญก็คือ ต้องให้ความสำคัญกับวิสาหกิจชุมชนอย่างจริงจัง คู่มือการใช้งานเป็นเพียงแนวทาง (guideline) เพื่อนำไปใช้และประยุกต์ตามความเหมาะสมของการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนแต่ละแห่งต่อไป นอกจากนี้ ข้อเสนอแนะทั่วไปประกอบหนังสือสถาบันการศึกษาและหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องควรขยายผลการศึกษาในเรื่องการประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนี้ตามบริบท และความแตกต่างของแต่ละพื้นที่อย่างเต็มความสามารถเพื่อเป็นการพัฒนาธุรกิจรากหญ้าให้เจริญแข่งขันในระดับประเทศได้ต่อไป

5.3.2 ข้อเสนอแนะการนำตัวแบบไปใช้ในการวิจัยครั้งต่อไป

1) การนำตัวแบบ (model) ไปใช้งานเพื่อการวิจัยในพื้นที่ต่างๆ เช่นหัวข้อวิจัย ดังนี้

1.1) การประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และรองรับ AEC

1.2) การเสริมศักยภาพการผลิตสินค้า OTOP ด้านตัวแบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ภาคกลาง

2) การต่อยอดเพื่อนำไปงานสำหรับวิสาหกิจชุมชน เช่นหัวข้อวิจัย ดังนี้

2.1) การบริหารความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชนใน แต่ละพื้นที่

2.2) การนำไปโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยในการออกแบบการบริหารความเสี่ยงตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชนในแต่ละพื้นที่

3) การเสริมศักยภาพของตัวแบบประเมินความเสี่ยงตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรปราการ

3.1) การนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ช่วยในการออกแบบเพื่อให้การประเมินความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชนสามารถทำได้รวดเร็วและได้คำตอบทันที และสามารถพัฒนาไปสู่กลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงได้ในอนาคต

3.2) การฝึกอบรมเพื่อจัดตั้งอาสาสมัครประจำชุมชนเพื่อประเมินความเสี่ยงตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรปราการ (RAM-SEP) เพื่อให้อาสาสมัครเหล่านี้สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปช่วยเหลือวิสาหกิจชุมชนซึ่งจะทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกับของคนในชุมชน และนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนได้ในที่สุด

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี